

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת ארז מלול

פ/25/2685

הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון – דמי אבטלה למתמחים), התשפ"ג–2023

1. תיקון סעיף 163 בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה–1995¹, בסעיף 163, סעיף קטן (ד) – בטל.

דברי הסבר

בפרק ז' לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה–1995 (להלן – החוק), נקבע כי מבוטח שהוא מובטל, והשלים תקופת אכשרה, יהיה זכאי לדמי אבטלה בכפוף לתנאים לפי החוק. תשלום דמי אבטלה מהווה רשת ביטחון סוציאלית בתקופת הזמן שמבוטח הוא מובטל ואינו עובד.

בשנת 2009, בתיקון 114 לחוק, נקבע כי אדם שנבחן בבחינה לפי חוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א–1961, או שנבחן בבחינה בחשבונאות לפי חוק רואי חשבון, התשט"ו–1955, לא יראו אותו כמובטל בחודשיים הקודמים לבחינה, ולכן הוא אינו זכאי לדמי אבטלה. התיקון לחוק נבע מתוך הבנה שנבחנים בבחינות אלה אינם מחפשים עבודה במהלך תקופה זו, אלא מתכוונים לבחינה, למרות שהם נרשמים כדורשי עבודה בשירות התעסוקה. נוסף על כך, הנבחנים בבחינות אלה אינם זכאים לקבלת פיצויי פיטורים בשל סיום התמחותם.

נמצא כי בעוד שהמדיניות המוצהרת של ממשלת ישראל היא חיזוק ההשכלה הגבוהה בישראל והשכבות החלשות, תיקון מס' 114 לחוק יוצר פערים באמצעות הבחנה בין נבחנים בבחינות האמורות ובין נבחנים במקצועות אחרים שעבודתם הסתיימה. נוסף על כך, הבחנה זו מפלה נבחנים שאינם יכולים להיעזר בהוריהם.

הנבחנים בבחינות האמורות משלמים דמי ביטוח לאומי במשך שנים, ולכן הם צריכים להיות זכאים לדמי אבטלה ככל עובד, עם סיום יחסי העבודה עקב סיום תקופת ההתמחות. יודגש, כי רבים מהנבחנים הם בעלי משפחות שאין באפשרותם להסתדר במשך חודשים ללא הכנסה, אך לא תמיד מתאפשר להם לעבוד במקביל ללמידה לבחינות ההסמכה.

לפיכך, מוצע לבטל את ההוראה המגבילה את זכאותם של נבחנים בבחינות במשפטים ובחשבונאות לדמי אבטלה, וכך הם יהיו זכאים לדמי אבטלה בדומה לנבחנים בבחינות ההסמכה במקצועות אחרים, כגון אחיות, שמאים, יועצי השקעות ועוד.

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת מיכאל מלכיאלי (פ/676/24), על ידי חבר הכנסת עיסאווי פריגי (פ/796/24) ועל ידי חבר הכנסת סמי אבו שחאדה (פ/2194/24) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חברי הכנסת מיכאל מלכיאלי ומשה אבוטבול (פ/835/25), על ידי חבר הכנסת אורי מקלב וקבוצת חברי הכנסת (פ/840/25), על ידי חברי הכנסת אחמד טיבי ועאידה תומא סלימאן (פ/843/25), על ידי חבר הכנסת ואליד אלהואשלה (פ/2098/25), על ידי חברת הכנסת אימאן ח'טיב יאסין וקבוצת חברי הכנסת (פ/2099/25) ועל ידי חבר הכנסת איימן עודה וקבוצת חברי הכנסת (פ/2582/25).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"ג באדר התשפ"ג (06.03.2023)

¹ ס"ח התשנ"ה, עמ' 210.